

Ripszám Henrik és a magyar tájfutás kezdetei

1925–1948

A magyar tájfutás története
Első kötet

Pótlások az első lenyomathoz

Elkészült a könyv második, javított lenyomata, ebben sok helyesírási és tördelési apróságot javítottunk. Ezek között csak egy komolyabb javítás van a 46. oldal két mondatában:

Hiába volt a baloldali múlt, 1950-ben egyesülniük kellett KAOE-vel valamint a TTE-vel és több más egyesülettel, így jött létre 1951 januárjában a Budapesti Vörös Meteor Sportkör.

1989-től Meteor Természetbarátok Turista Egyesülete a nevük, ez a szervezet máig gazdája és sikeres működtetője a gödi Fészeknek.

Ezenkívül, ahol szükséges volt (például a fenti mondatokhoz), újabb jegyzeteket fűztünk a szöveghez, ezeket ebben a pótlásban is közöljük. Az oldalakon belül a jegyzetek vonatkozási helye értelemszerűen megtalálható. A kötet használatát még egy névmutatóval segítjük, valamint olvasható a jelentősen átdolgozott új előszó is.

Az első lenyomat vásárlói 2016. március végéig 2000,-Ft-ért (ez nyomdaár alatt van) vásárolhatnak új kiadást, akik a 10 000,-Ft-os támogatói árat választották, azok kérésre ingyen kapnak.

Akik leadják az első lenyomat példányát használható állapotban, azok lehetővé teszik, hogy az átadott példányokat kedvezményesen vagy ingyen adjuk tovább azoknak, akik nem tudják ezeket az alacsony árakat sem megfizetni. Aki igényt tart ilyen példányra, jelentkezzen!

Hegedüs Ábel
szerkesztő
abel.terkep@chello.hu
20-911-4014

Ez a pótlás az első lenyomat tulajdonosainak ingyenes!

Ábel Térképészeti Kft.
Budapest, 2016

Hegedüs Ábel

Előszó

A könyv két fő részből áll, az első ifj. Ripszám Henrik életét és műveit mutatja be. Külön fejezetben ismertetjük Ripszám ifúságát, hétéves hadifogságát valamint későbbi éveit, amelyeknek nagy részét Angliában töltötte feleségével.

Ripszám és a Munkás Testedző Egyesület atlétika szakosztálya volt a kezdeményezője az 1925–26-ban lezajlott versenyeknek, ezek voltak a világon az első, Skandinávián kívül rendezett tájfutó események. A második rész részletesen bemutatja ezeket a nagyon korai versenyeket, majd a következő időszakot ismertetjük. A Duna Sport Club turisztái Berend Ottó vezetésével rendezték az első terepgyakorlatokat, amelyeket nem szabadott versenynek nevezni. Mégis ezek jelentik a magyar tájfutás kezdeteit, hiszen a korábbi három versenynek nem volt folytatása, hiába hasonlítottak sokkal jobban a mai tájfutásra, mint a turista rendezvények.

A kötetet a Függelék zárja, ide azok az anyagok kerültek, amelyeket a fejezetekbe nem tudtunk beilleszteni, de jól kiegészítik mondandónkat. Érdemes beleolvasni, mert vannak köztük még soha nem közölt, illetve nehezen hozzáférhető dokumentumok is.

Ripszám Henrik emlékét idehaza leginkább a tájfutók őrizték meg: többféle emlékversenyt tartottak ezen a néven, közülük legismertebb az 1995 óta megrendezésre kerülő hegyifutás, amelyet sokáig az 1925-ös első verseny nyomvonalán rendeztek. A balesetveszély elkerülése miatt nemrég új pályát terveztek, amely a második versenyéhez hasonló. 1995 a „Tájékozódás éve” volt, Skerletz Iván (1939–1996), a tájfutók feledhetetlen főtítkárának utolsó nagyobb „alkotása”. Ennek kapcsán két Ripszám-emléktábla is készült: az egyik a szülőhelyén, Bólyon, a másik az első verseny színhelyén, Hűvösvölgyben került leleplezésre első világbajnokunk, Monspart Sarolta által. Ez utóbbit később a Balázs vendéglő megsemmisülése miatt át kellett helyezni a Gyermekvasút (volt Úttörővasút) végállomásának falára. 2013. november 29-én egy konferenciát szerveztünk, amelynek neve azonos volt e könyv címével, és amelyen kötetünk munkatársai tartottak előadásokat szép számú érdeklődő előtt. A Magyar Tájékozódási Futó Szövetség egyik legrangosabb díját is Ripszám Henrikről nevezték el és amelyet sok éves, gyakran több évtizedes, a sportág érdekében végzett munkáért ítél oda az MTF Sz Elnöksége.

Ahogy az Harcsa Gábor írásában olvasható, a téma kutatása – Skerletz Iván biztatására – már a múlt század hetvenes éveiben megkezdődött. 2010-ben Kelemen Janó kavicsot dobott az állóvízbe, ami akkora hullámokat keltett, hogy ezen könyv kiadása kerekedett ki belőle. Grant Juli és Roy (és Janó) fáradhatatlan, széleskörű levelezése és alapos internetes kutatásai értékes adatokkal szolgáltak és újabb fontos kapcsolatok alakultak ki. Nagy öröm volt, amikor jelentkezett Fehér Márta, Ripszám Henrik legközelebbi barátjának, Szekeres Bélának az unokája, aki izgalmas dokumentumokkal rendelkezett. Nagy előrelépés volt az egri látogatás Marsek Jenőnél, sok más mellett ő hívta fel figyelmünket a Ripszám hadifogságáról szóló könyvre. A levéltári kutatások jórészt rám maradtak, sikerült izgalmas dolgokra lelni, de itt is fájón sok hiány volt.

A történet így is jó hosszú lett és időnk, energiánk is véges, ezért nem vállalkozhattunk további kutatásokra. Pedig lehetőség van bőven: még él Ripszám 1974-es kiállításának legalább két szereplője, talán Angliában is meg lehetne találni valamit a hagyatékból (Grant Juliék sokat küszködtek ezzel) és ott a nagy rejtély: Svédország. Nem sikerült semmilyen Ripszám-nyomra bukkanni, pedig Harrach Ágnes, aki „svédszakértő” (Svédországban pedig „magyarszakértő”)

mindent megpróbált. Levelezett kinti sporttörténészekkel, múzeumigazgatókkal, de mégsincs nyoma sem Henrik tájfutásának, sem a hadifoglyoktól a svéd múzeumok számára vásárolt tárgyaknak. Minden kétséget kizáróan nem sikerült tisztázni azt sem, Ripszám az első világháború végén Svédországon keresztül tért-e haza? Tudjuk, hogy Ripszámnak nagyon jó kapcsolatai voltak Svédországban és azt is, hogy voltak magyar hadifoglyok, akik Svédországon keresztül tértek haza. Az is kiderült, hogy az oroszok főleg súlyos betegeket engedtek át észak felé, amit az is igazol, hogy a magyarok közül sokan elhunytak Haparanda határvárosban, nekik ma kényelvű obeliszk állít emléket. Még az is lehet, hogy a svédül jól beszélő Ripszám a csoport kísérője, netán összeállítója volt? Ripszámról az utolsó biztos nyom a krasznojarszki fogolytáborból, 1920-ból származik, a következő a vidám fotó 1922. márciusi dátummal Csótról, a leszerelő táborral a háttérben. De a csóti iratokban mégsincs nyoma. Idáig jutottunk. Ha lesz újabb adatunk, a következő kötetbe (lásd erről a könyv utolsó oldalát) javító fejezetet illesztünk.

A svédországi kutatásoknak volt még egy érdekessége: elképzelhető, hogy az öttusa legkorábbi változatában terepfutás néven a korabeli tájfutás szerepelt utolsó számként, hiszen az öttusa is svéd katonai alapítású sport és szintén a XX. század elején formálódott.

Nem foglalkozhattunk a tájékozási versenyés teljes hazai történetével, hiszen ez szétfeszítette volna művünk kereteit. Miként Skandináviában, úgy nálunk sem lehet eldönteni, hogy a katonáknál mikor jutott eszébe először egy kiképzőnek, hogy a térképes terepi foglalkozást versenyszerűséggel tegye változatosabbá? És ott a sokféle közlekedési eszköz, amivel tájékozási gyakorlatokat és versenyt tartottak: autó, bicikli, hátrasló és még sok más.

Történetünkben két MTE szerepel: (a két) Ripszám Henrik a Munkás Testedző Egyesület tagja volt, míg a későbbi rendezvényeken a Magyar Turista Egyesület vett részt. Mindkét egyesület MTE-nek rövidítette a nevét, amikor egy helyen szerepeltek, akkor Munkás TE-nek, esetleg vörös MTE-nek hívták az előbbit, hiszen az utóbbi volt a patinásabb, nagyobb szervezet. Mi nem követjük ezt a példát, hiszen a Munkás TE jóval többször szerepel, mint a Magyar Turista Egyesület, amely történetünkben csak mellékszereplő. Ezért az MTE rövidítés ebben a könyvben a Munkás TE-t jelenti, viszont a Magyar Turista Egyesület nevét feloldottuk, amikor a szövegben szerepel. A Magyar Munkások Turista Egyesülete szerencsére csak egyszer bukkan fel terepgyakorlatokon, de ez a szervezet nem azonos és nem is része egyik előzőnek sem. Megemlíjtük még, hogy a turistaság vezető szerve mindig MTSz volt, de a T előbb Turistát, később Természetbarátot, manapság pedig Természetjárót jelent.

Kötetünkben igyekeztünk mindenhol a korabeli kifejezéseket használni, de ahol általában beszélünk a sportágról, ott a legelterjedtebb tájfutás szót használjuk.

A könyvben a személyneveket a jobb olvashatóság érdekében (általában) minden cím és rang nélkül írjuk, ezt a „rövidítést” a névmutatóban oldottuk fel.

A képek származási helyét a szövegben vagy a jegyzetekben jeleztük, ahol ez nincs feltüntetve, ott az eredetük a könyv írásakor a szerkesztő rendelkezésére álltak.

Fentiek nem vonatkoznak a könyv Bozán György által készített részeire, amelyeket a szerző szerkesztett és így foglalta össze munkamódszerét:

„A hazai tájfutás kezdeteinek megismerését az is nehezíti, hogy sportágunk története során az egymást váltó irányzatok kevésbé becsülték elődeik munkáját, esetenként a múlt eltörléséért harcoltak. Ezért hiteles képet csak a korabeli dokumentumok gondos tanulmányozása nyújthat. Ennek érdekében törekedtem a korszak szinte minden turista újságját átolvasni, a történeteket minél árnyaltabban megismerni. A különböző források közötti ellentmondásokat igyekeztem feloldani, a fennmaradt régi fényképeket összegyűjteni, beazonosítani. Ilyen céllal az első terepgyakorlat terepét többször is bejártam. Neves elődeim sportágtörténeti írásaiból nem vettem át vitatható

elemeket, ezeket inkább elhagytam. Fontosnak tartottam, hogy az események leírásánál a korabeli meghatározások, kifejezések domináljanak. Napjaink szóhasználata, ilyen összefüggésben, egy olyan tévképzetet erősítene, mintha a mai tájfutásban gyökerező szemléletünk visszavetíthető lenne a terepgyakorlatok korára.”

A családtörténeti adatok kútfői (több fejezethez):

Angol születési, házassági és halálozási anyakönyvek: <http://www.freebmd.org.uk>

Angol keresztlevelek és házassági anyakönyvek:

<https://www.familysearch.org/search/collection/list#page=1®ion=EUROPE>

Ripszám-keresztelők a németbólyi katolikus templom anyakönyveiben:

<https://www.familysearch.org/search/collection/list#page=1&countryId=1927145>

Ripszám-elődök a múltból: <http://www.radixindex.com/hu/adatbazisok/2/>

Angol népszámlálások adatai 1841-1911: <http://www.genesreunited.co.uk>

Regionális kutatások: Birmingham, London és Ockley: <http://www.rootschat.com>

Mások családfái, utaslisták, más Ripszám-ágak: <http://www.ancestry.co.uk>

A kötet munkatársai – akiknek rövid bemutatása a Függelék végén található – ezúton mondanak köszönetet mindazoknak, akik bármilyen módon segítették az anyaggyűjtést és a tanulmányok megszületését.

Külön köszönet illeti meg Sváb Lászlót, aki a korabeli jelvények, érmek és plakettek, valamint dokumentumok képeit bocsátotta rendelkezésre, továbbá Józsa Sándort, aki az anyag tördelését és a nyomdai előkészítés aprólékos munkáját végezte végtelen türelemmel.

Kiss Endre a tőle megszokott agilitással biztosította a munkálatok kereteit, a Meteor TTE és elődszervezetei történetének kutatását Vámos Péter és Szemenyei Pál segítette.

Fényképekkel és információkkal támogatott minket Angliából: Thomas Briony az Okewood templom archivistája és Jamel Guenioui, a Surrey megyei Természetvédelmi Szolgálat felügyelője.

Az utolsó javításoknál pótolhatatlan segítséget nyújtott Ács Zsuzsanna és Kovács Péter, bár arra sajnos nem volt idő, hogy töviről hegyire végigbogarásszák a szöveget.

Végezetül hálásak vagyunk a 2015. április 25-i bólyi rendezvények lebonyolításához nyújtott támogatásért Hárs József polgármesternek, Falusi Mihályné Ripszám Magdolnának, és a közreműködő intézmények vezetőinek és dolgozóinak.

További segítők: Bödő László, Dosek Ágoston, Harrach Ágnes, John Marsek, Radnai Csaba, Ripszám Gabi (Ripszi), Vizkelety László.

Könyvünk első lenyomatának átnézésében, a hibák javításában az eddig említetteken kívül Biró Aletta, Hegedüs Ágnes és András, valamint Kovalik András segített, köszönet érte!

Mivel a tördelést nem zilálhattuk szét, ezért ahol nem fért el a javítás, azokhoz a helyekhez pótlólagos jegyzeteket illesztettük a könyv végére (148. oldal), helyüket a szövegben csillag jelzi. Ezzel meglehetősen bonyolult lett a jegyzetek rendszere, ezt (és sok mást) a következő kötetben jobban fogjuk csinálni.

Jegyzetek (pótlások a második lenyomathoz)

A jegyzetek helyét a megadott oldalon csillag jelzi.

28. HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum (HM: Honvédelmi Minisztérium). A múzeumnak több tematikus gyűjteménye van, sok hadifogoly újsággal is rendelkezik, de a Hómezőkön sajnos nincs köztük.
32. Ernst Killander (1882–1958) svéd katonatiszt, sportvezető, lásd még a 65. oldalt is!
33. <http://www.nagyhazi.hu/hu/aukciok/korabbi-katalogusok>
42. labrenosó: nap- és vízfürdőzésnek hódoló
43. A rendszerváltás előtt írt munkákban megrovólag említik, hogy a tulajdonosok bérleti díjat kértek a terület használatáért.
44. Kun László: Adalékok a gödi Fészek és a vörös Duna-part krónikájához, Budapest, 1974, kézirat, Magyar Olimpiai és Sportmúzeum.
45. A 42–45. oldal fényképeit 2015-ben a Fészekben Hegedüs Ábel készítette
46. Az egyesületek valószínűleg több lépcsőben történtek. KAOE: Kereskedők Atlétikai Országos Egyesülete, TTE: Természetbarátok Turista Egyesülete (alapítói az MTE-ből váltak ki 1910-ben), MTK: Magyar Testgyakorlók Köre, ma MTK Budapest (csak a betűszót tartották meg). (Horváth Zsolt: Kinizsi, Bástyá, Vörös Lobogó és Sipos Péter: Sport és politika, mindkettő:
In: História, XXV/8–9, valamint Vámos Péter és Szemenyei Pál szóbeli közlése, 2015).
A turisták lobbijerjét mutatja, hogy a VMTE, ha csak három évre is, de önállóulni tudott. Az MTE atlétái jogutódjának az MTK Budapest, a turistáinak a Meteor TTE tekinthető.
47. BTE: Budapesti Turista Egyesület, KISOSz: Kiskereskedők Országos Szervezete
48. MHE: Magyar Hegymászók Egyesülete, GYTE: Gyopár Turista Egyesület, MKE: Magyarországi Kárpát Egyesület, BSE: Budapest Sport Egyesület
49. MSZMP: Magyar Szocialista Munkáspárt, 1956 és 1989 között Magyarország állampártja
52. 1 angol mérföld = 1,6 km
53. MTI foto (a kiállítás megnyitásáról, 1974), 54. oldal is
57. Fehér Sándor nevét nem találtuk az 1925–26-os indulók között, két alkalommal is rajtolt viszont egy Weisz nevű (keresztneve nincs a forrásokban) MTE tornász.
70. FTC: Ferencvárosi Torna Club, MAC: Magyar Athletikai Club
75. Zárójelben a rajtszámok. CsFC: Csepeli Football Club
80. A hölgyek: mind MTE, BBTE: Budapesti (Budai) Torna Egylet
81. Eredeti képalírás: Képek az MTE tájékoztató versenyéről. Első kép: Bejczy Lajos keresi a helyes utat. Második kép: a hölgyversenyzők rajtja. Harmadik kép: Kéthly János [helyesen: Lajos] térképről tájékoztató. Negyedik kép: a hölgyverseny három első helyezettje. Nadányi Ágnes, Rózner Emma, Rózner Irén [az eredmények eltérnek a szövegtől]
132. Alaptérkép: ÁTI kisatlasz, Magyar Királyi Állami Térképészeti Intézet, Budapest, 1937.

NÉVMUTATÓ

A névmutatóban betűrendben található azon személyek neve, akik az írásokban szerepelnek, valamint kötetünk szerzői, utóbbiaknál a nevek és a szerzői oldalszámok dőlt betűvel.

- Ács Zsuzsanna 11
Antal Zoltán 57
Arnoldson, Klas Pontus 29, 144
Arrhenius, Svante August 144
Bajer, Fredrik 144
Balázs Antal 138
Balázs István 56
Balázs Károly 32
Balog László 45
Balogh 70
Balogh Tamás 117
Bárány László 58
Barber, Clifford 56
Bárd 75
Barna Judit 66
Barna Viktor (Braun Győző) 110, 117
Báthory András 100, 101, 115
Báthoryné 115, 116
Batthyáni Ádám, gróf 39
Batthyáni Fülöp, herceg 39
Batthyáni János, gróf 39
Batthyány Ádám, gróf 40
Bejczy Lajos 74–76, 78, 80, 82, 148
Bélai György 17, 38
Béldy Alajos 83, 84
Belloni Gyula 58, 69, 70, 74–76, 80, 84, 85, 135–137
Benczur Béla 19
Benczur Gyula 19
Berend (Bloch) Ottó 9, 84, 87, 89–93, 95, 96, 102, 104, 107–117, 125, 126
Bichler 70
Bing György, dr. 90, 92
Bíró Aletta 11
Bíró Dezső 42, 43
Bischof Ferenc 13
Bloch Ottó Id. Berend Ottó
Bloch Ödön 107
Blum Simon, dr. 108, 109
Boon József 75
Boon Vilmos 75
Borosznoki László 142
Bossányi Ervin 15, 17
Bozán György 10, 85, 87–118, 125–128, 141, 145
Bödö László 11, 17
Böhme, Rolf 66
Braun Győző Id. Barna Viktor
Brioni, Thomas 11, 37
Cholnoky Jenő 114
Czakó Elemér, dr. 19
Czakó István 138
Csánk Rottmann Elemér 19
Cséfay Sándor 55, 57, 58, 69–71, 74, 75, 81
Csekey Gyula 74–78, 80–82
Cser Borbála 146
Csincsák Béla 112, 128
Csizik Béla, dr. 100
Csorba Géza 56
Dahl Viktor 65
Daka Imre 44
Dán György 93, 95
Danielis (Danileisz) Géza 99, 111, 125, 126
Dira József 117
Dobiecki Sándor, dr. 116
Dobosi Erzsébet 117
Dobosi Klára 117
Dorogi, Dr. 15
Dosek Ágoston, dr. 11
Dvorák (Dworák) József, dr. 103, 116, 127, 128
Éber László, dr. 17, 19, 38
Edelmann Ádám 13
Egervári Ottó 117
Eidinger Tamás 126
Ekbon, Olle 61
Elfström, Per 66
Ellenbogen József Id. Erős József
Eötvös Loránd, báró 88
Erős (Ellenbogen) József 105, 112, 116
Fabók Sándor 116
Falusi Mihályné Ripszám Magdolna, dr. 7, 11
Farágó Ferenc 116
Farkas Imre 26
Farkas Rozália 55
Fehér Márta 10, 17, 20, 27, 29, 34, 38, 141, 144, 145, 148, 152
Fehér Sándor 57, 148
Feichtinger József György 19
Fejes Gyula 28
Fejes István, dr. 28
Feldmann László, dr. 125
Fényes Elek 39, 55
Fenyő János 115
Ferihegyi 80
Feuertaller 70, 75
Fisi 70
Fisi János 75
Fisi József 75
Fisi Károly 75
Földes Endre 125
Frank János 75
Frank Zoltán 125
Gajdos 70
Gál János 70
Garai 70
Garai Erzsébet 107
Garai Rózsi 75
Garay Kálmán 44, 45, 69
Gellér Ernő 114
Gergő Ferenc 122
Gerő Ernő 102, 104, 105, 112
Gertner 75
Glasgow, Mary 5
Glück Vilmos 75
Goldberger Jenő 126
Gollob József 53, 56
Grant Júlia 9, 10, 29–38, 51, 52, 56, 59, 140, 144, 145
Grant, Roy 10, 29–38, 52, 140, 144, 145
Grill Károly 138
Gróh István 19
Gruber Sándor 75
Grünhut Fülöp 42
Guenioui, Jamel 11, 38
Günther Ottó 17
Gy. Papp László 17
Gyalus László 19
Győző Andor 17, 38
Győző Dezső, dr. 48

- Hajós Alfréd 16
Hale, de la 50
Harcza Gábor 7, 10, 17, 53, 56, 57–60, 67–86, 68, 86, 92, 114, 141, 146.
Harle Tamás 17
Harrach Ágnes 9, 11, 66
Hárs József 7, 11, 55, 144
Házi Vencel, dr. 56
Hedjerssen 74
Hegedüs Ábel 9–12, 21–28, 39–56, 67–86, 148
Hegedüs Ágnes 11
Hegedüs András 11
Heiszler 70
Heizler 70
Herczeg Ferenc 144
Hevessy Gyula 115
Híres (Hrabusa) László 46
Hoffmann Ferenc 140
Holló Szilvia 140
Horn K. Lajos 48, 56
Horthy Miklósné 42
Horváth Zsolt 148
Höniges Dezső 22, 28
Hrabusa László ld. Híres László
Hrenkó Pál 86, 123, 138–140
Huszár (Schorn) Károly 30–32
Huszár Andor 93, 95
Irmédy Molnár László, dr. 122
Jakuba János 52, 53, 56
Jankó Annamária 123, 140
Jánossy 48
Járó 80
Jászi 75
Jekelfalussy József 55
Jellinek János 93, 95, 115, 126
Jeney Jenő 23–26
Jenővári Gabriella 117
Jozsipovits 26
Józsa Sándor 11, 146
Kaba Eszter 28
Kaff Andor 95
Kaffka Manó 44
Kahlich Endre 17
Kalmár Ernő 114
Kalmár László 138
Karafiáth Jenő, dr. 48
Kárpáti (Kraml) Ödön 70
Kaumerer 70
Keay, Mary Lillian 33, 35, 37
Kelemen János 10, 13–20, 40, 41, 59, 86, 141–144, 146
Kertész Jenő 126
Kéthly Anna 48, 58, 81, 114
Kéthly János 82
Kéthly Lajos 58, 70, 75, 80, 81, 114, 148
Killander, Ernst 32, 65, 66, 73, 148
King, Martin Luther, Mrs. 55
Kiss Dezső 56
Kiss Endre, dr. 7, 11, 59, 141, 142, 144, 146, 147
Kittig 75
Klein Jenő 70, 75
Klein Margit 75
Klein Rózsi 75
Kleiner Imre 115
Klug Jolán 108
Kogutowicz Károly 15
Kogutowicz Manó 119, 138
Kohn Kató 75
Kömlös László 126
Korányi Károly, dr. 48
Kósa Csaba 114, 117, 125
Kósa István 115
Kotvics József 45
Kovács 70
Kovács Péter 11, 123
Kovács Zoltán 116
Kováts Ferenc 99
Kovalik András 11
Köbölkuti András 116
Kraml Ödön ld. Kárpáti Ödön
Kristóf Sándor 126
Kubus 24, 25
Kultsár 69
Kun László, dr. 44, 57, 59, 125
Kurunczy Lajos 67, 74–76, 86
L. Kelemen Gábor 57
Ladányi Lajos 81
Lagerlöf, Selma 144
Lammensdorf Miklós 48
László 25
László Erika 56
Lauber Dezső 16
Lenin, V. I. 34
Leopold (Lipót), I., király 39
Löffler György 123
Ludányi 80
Lukács Märy 53
Magaziner Pál 139
Malcsiner Sándor 93, 95, 117
Margittai Endre, dr. 112, 128
Mária Terézia királynő 40
Marsek, Eugene 38
Marsek Jenő István 5, 8, 10, 34, 38, 140, 147
Marsek, John 11
Marsekné Hegyi Margit 147
Marton 80, 81
Marusarz, Stanisław 85, 86
Matura (Matúra) Mihály 46, 58, 69–71, 80, 86
Matuszka Józsefné 146
McArthur 16
Méder Fülöp 48
Mezei Iván, dr. 109
Mező András 55
Mike István 115
Miklós Lili 114
Mikszáth Kálmán 122
Moldoványi István, dr. 69
Molnár 70
Monspart Sarolta 7, 10, 113, 117, 141, 142, 144
Monyoródi Levente 7
Moore, Henry, Sir 5, 35
Montenuovo, herceg 40, 41
Myrvold, Bernt O. 66
Nadányi Ágnes 75, 76, 80, 148
Nagyréti Tamás 55
Neumann Albert 70, 74–76, 78
Nikodém Gabriella 38
Ormos Anna (Annus) 75, 76
Ottlík Géza 85
Pál Ottó 125
Palvin 70
Pap Henrik 19
Papfi Károly 75
Papp Sándor 19
Pavlin 75
Peidl Gyula 48
Peigl Leó 23
Petrovits 70
Petschauer Attila 107
Picasso, Pablo 35
Pint Margit 76

- Pint Mariska 75
Pittner 23, 24
Plöckl Nándor 48
Polgárdy Géza 55, 99, 114
Pollmann Ferenc, dr. 28
Preis György 117
Prém Lóránd, dr. 83
Pribil Ferenc 140
Propper Sándor 48
Radnai Csaba 11
Rajk (Reich) Andor 57–59, 68, 81, 82, 138
Rajka Ágnes 56, 58
Rákosi Mátyás 116
Redlinger 48
Reich Aladár 69
Reich Andor ld. Rajk Andor
Reich Tibor 75
Rikker László 117
Ripszám Gabi 11
Ripszám Henrik (id.) 13, 42, 57, 58, 69–71, 74, 75, 81, 82
Ripszám Henrik (ifj.) 5–38, 40, 46, 50–59, 62, 68, 69, 82, 87, 88, 114, 129–135, 137, 138, 140–142, 144, 147, 148
Ripszám József 13
Ripszám Magdolna ld. Falusi Mihályné
Ripszám Mária ld. Schumanné Ripszám Mária
Róbert (Rosenbaum) Artúr 93
Rohály Mihály 115
Rosenbaum Artúr ld. Róbert Artúr
Rosenfeld Zsuzsi 126
Rottmann Elemér, dr. 19
Rózner Emma 80, 82 148
Rózner Irén 80, 148
Rozner Sándor 75
Rózsa Ármin 69–71, 80
Ruttkai Béla 93
Sáránzky Pál 99, 125, 126
Schäffer Andor 93, 94, 125
Schichtanz 70
Schmidmeiszter Ilona 117
Schneider Margit 13
- Schorn Károly ld. Huszár Károly
Schönviszky György 117
Schudlich Károly 126
Schumanné Ripszám Mária 52, 56, 144
Schüzler Andor 45
Scultéty Márton 140
Senefelder, Alois 63
Shaw, George Bernard 5, 33, 38
Sipos Péter 116, 148
Skerletz Iván 10, 57, 59, 117, 140–142, 145, 146, 154
Skuló Marci ld. Scultéty Márton
Soros László 117
Speed, John 56
Spring, Rober Howard 137–138
Springer 75
Staver, Kristoffer 62
Steiner 76
Steiner Pál 69–71, 74–76, 80–82
Steller 22
Stelzer Adolf 42
Stiasny Jenő 48
Strauch (Szepes) Gyula 58, 69, 70
Straut 70
Strömpl Gábor, dr. 121
Subert Zoltán 17, 57
Sváb László 11, 47–49, 56, 125, 127, 128, 147
Szabó Endre, dr. 115
Szabó Imre 47–49
Szebeni Stefi 128
Szegő Dezső 44
Szegvári Gusztáv 112, 116, 128
Székely Miklós 102
Szekeres Béla 10, 15, 131, 141, 145
Szemenyei Pál 11, 148
Szentpéteri Tibor 53, 56
Szentpétery Tibor, dr. 103, 116, 128
Szepes Gyula ld. Strauch Gyula
Szépvölgyi Antal 103
Szigeti László 125
Szijártó 25
Szloboda 69
- Szopori Éva 117
Szudolszky 23, 24
Szuniogh Árvai Nándor, dr. 115
Tallósi István 142
Tamás László 93
Tarkó 70
Tauber József 114
Téglás 70
Teleki Pál, gróf 138
Tellyesnitzy Kálmán, dr. 19
Thirring Gusztáv (ifj.) 139
Thörn 74
Tolnai Károly 128
Trischler Ferenc 142
Tunikolt 70
Udvary Géza 19
Újvári Béla 53
Ujváry Ignác 19
Vámos Péter 11, 148
Várkonyi Endre 57
Végh Andorné 53
Vereski Tibor 66
Vigyázó János 139
Vittek Lajos 146
Vizkelety László, dr. 11, 33, 38, 99, 103, 115, 116, 127, 128, 145
Vizkelety Piri 29
Volarik 25
Weiller Frigyes 74–76
Weiss 70, 148
Weisz Illus 75
Weisz Jenő 44
Widder József, dr. 125
Zavadzsky Zénó 128
Zentai László, dr. 61–66, 141, 147
Zlocsovel Rubin 42
Zuber Ferenc 17
Zsembery Gyula, dr. 89, 90, 95, 114, 115, 121, 125
Zsidi Vilmos 17, 28
Zsitvay Tibor, dr. 48, 125
Zsótér László 53, 56